

DECIZIE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gorgan Igor împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Ministrului Apărării al Republicii Moldova, cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 28 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 21 iunie 2016, Gorgan Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Ministrului Apărării al Republicii Moldova, cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a deținut funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

Indică că, prin ordinul Ministrului Apărării nr. 1-068 din 23 mai 2016, a fost eliberat din serviciul militar și trecut în rezervă conform pct. 140 lit. h) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar.

Întru realizarea ordinului menționat, prin ordinul Ministrului Apărării nr. 98 din 25 mai 2016, s-a considerat că a predat gestiunea și funcția de la 25 mai 2016 și s-a îndreptat pentru a fi trecut la evidența militară în Centrul militar municipiul Chișinău.

Reclamantul cu ordinele în cauză nu este de acord, le consideră neîntemeiate și pasibile anulării, pe motiv că nu i s-a propus o altă funcție similară celei deținute anterior demisiei, inclusiv și inferioară acesteia, contrar dispozițiilor pct. 140 lit. h) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar.

Susține că, eliberarea sa din serviciul militar a fost un act de răzbunare din partea Ministrului Apărării pentru refuzul de a se conforma deciziilor uneori îndoielnice ale acestuia.

În rezultatul acțiunilor pârâților, i-a fost cauzat un prejudiciu moral manifestat prin presiuni psihologice, retrări sufletești enorme, fiind marginalizat și înlăturat de la viața cotidiană a Armatei Naționale, pe care o conducea și în care a investit mult suflet.

Solicită reclamantul, anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 1-068 din 23 mai 2016 prin care generalul de brigadă Gorgan Igor a fost trecut în rezervă și eliberat din serviciul militar; repunerea în serviciul militar; anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 98 din 25 mai 2016 prin care s-a considerat că generalul de brigadă Gorgan Igor a predat gestiunea și funcția de la 25 mai 2016 și s-a îndreptat pentru a fi trecut în evidența militară al municipiului Chișinău; încasarea din contul pârâților în mod solidar a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul a renunțat la capătul de cerere privind anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 98 din 25 mai 2016.

Prin hotărârea Judecătorei Centru municipiul Chișinău din 28 noiembrie 2016 s-a admis renunțul reclamantului la pretenția privind anularea ordinului nr. 98 din 25 mai 2016, cu încetarea procesului în această parte. A fost admisă parțial cererea de chemare în judecată, fiind anulat ordinul Ministrului Apărării al Republicii Moldova, nr. 1-068 din 23 mai 2016, cu repunerea generalului de brigadă Igor Gorgan în serviciul militar. S-au respins pretențiile înaintate împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Ministrului Apărării al Republicii Moldova privind încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, ca nefondate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 01 decembrie 2016, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017, a fost respins apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătorei Centru municipiul Chișinău din 28 noiembrie 2016.

La data de 29 august 2017, Ministerul Apărării al Republicii Moldova a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii sau scoaterea cererii de pe rol în legătură cu nerespectarea procedurii de soluționare prealabilă a pricinii.

În susținerea recursului s-a indicat că, atât hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel, au fost emise cu încălcarea normelor de drept material și cu interpretarea eronată a legii.

Susține că în temeiul prevederilor legale, numirea și eliberarea din funcție, precum și eliberarea din serviciul militar prin contract a intimatului ține de competența exclusivă a Președintelui Republicii Moldova.

În acest sens, relatează că, Președintele Republicii Moldova destituindu-l din funcție pe intimat, nu a dispus și nu a emis un act de dispoziție de numire ulterioară a acestuia în altă funcție militară în cadrul Armatei Naționale.

La fel, consideră neîntemeiat argumentul instanțelor de judecată precum că intimatului nu i s-a propus o funcție inferioară, deoarece menționează că, funcția de „șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale” este unica și cea mai superioară funcție din ierarhia funcțiilor militare din cadrul Armatei Naționale.

Sub pretextul dat, specifică că, intimatul nu putea fi numit în funcție inferioară deoarece acesta nu cade nici sub incidența prevederilor pct. 53 din Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.941 din 17.08.2006, care prevede expres cazurile în care militarul poate fi numit într-o funcție inferioară, cu acordul acestuia.

De asemenea, arată recurentul că, pe durata convorbirilor, intimatul Gorgan Igor nu și-a exprimat dezacordul cu faptul trecerii în rezervă.

A mai indicat că, cererea de chemare în judecată urma a fi scoasă de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, în legătură cu faptul că reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel din 20 iunie 2017 a fost expediată în adresa părților la 10 august 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire cu nr. 100817 (f.d. 130), însă careva date privind recepționarea deciziei de către recurent la materialele dosarului nu există.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul, Ministerul Apărării, s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la data de 29 august 2017, în termen.

La data de 25 septembrie 2017, în adresa intimatului Gorgan Igor a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Apărării cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La data de 24 octombrie 2017, Gorgan Igor a depus referință, în care a invocat caracterul neîntemeiat al recursului și a solicitat declararea lui ca inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 noiembrie 2017, recursul declarat de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova, a fost considerat admisibil și transmis Colegiului lărgit pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de

contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Prin prisma art. 26 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Din materialele cauzei s-a constatat că, înaintând prezenta acțiune în judecată, Gorgan Igor a solicitat anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 1-068 din 23 mai 2016 prin care generalul de brigadă Gorgan Igor a fost trecut în rezervă și eliberat din serviciul militar, repunerea în serviciul militar, anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 98 din 25 mai 2016 prin care s-a considerat că generalul de brigadă Gorgan Igor a predat gestiunea și funcția de la 25 mai 2016 și s-a îndreptat pentru a fi trecut în evidența militară al municipiului Chișinău, precum și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis renunțul reclamantului Gorgan Igor la pretenția privind anularea ordinului Ministrului Apărării nr. 98 din 25 mai 2016, încetând procesul în această parte. A admis parțial cererea de chemare în judecată și a anulat ordinul Ministrului Apărării al Republicii Moldova, Anatolie Șalaru, nr. 1-068 din 23 mai 2016, repunându-l pe generalul de brigadă Gorgan Igor în serviciul militar, cu respingerea în rest a pretențiilor înaintate ca nefondate.

Instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii și având la bază cumulumul de probe prezentate de părți, corect a ajuns la concluzia legalității hotărârii primei instanțe și netemeinicii apelului declarat de către Ministerul Apărării.

Pentru a hotărî în felul acesta, instanțele de judecată au reținut că, la emiterea ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova, nr. 1-068 din 23 mai 2016, au fost încălcate prevederile art. 35 alin. (3) lit. h) din Legea cu privire la statutul militarilor și pct. 140 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2016.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția primei instanțe și a instanței de apel, legală și întemeiată.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reiterează prevederile art. 25 alin. (2) lit. i) din Legea cu privire la apărarea națională nr. 345 din 25 iulie 2003, conform căroră, Președintele Republicii Moldova numește și destituie din funcție, în modul stabilit de legislație, la propunerea Guvernului, ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate și viceministrului apărării.

În conformitate cu art. 29 alin. (3) din Legea cu privire la apărarea națională nr. 345 din 25 iulie 2003, în componența Comandamentului Suprem intră, de asemenea, ministrul apărării, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandantul Trupelor de Carabinieri.

Potrivit art. 28 alin. (1) al Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, încadrarea în serviciul militar prin contract se efectuează prin încheierea contractului de îndeplinire a serviciului militar și prin emiterea ordinului de către: comandantul unității militare - pentru efectivul de soldați și de sergenți; comandantul (șeful) mării unități militare, cei egali și superiori acestuia - pentru efectivul de subofițeri; conducătorul structurii militare - pentru toate categoriile de militari.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 31 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, conform cărora militarii sunt numiți în și eliberați din funcțiile prevăzute de statele de organizare: de conducător al structurii militare, de ofițeri ai Comandamentului Suprem al Forțelor Armate, de viceministru al apărării – de către Președintele Republicii Moldova, în modul stabilit de Constituție și de legislația în vigoare.

Art. 35 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, prevede că, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează prin decretul Președintelui Republicii Moldova – pentru conducătorul structurii militare, ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate, viceministrii apărării.

Din materialele dosarului s-a constatat că, intimatul Gorgan Igor a deținut funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

La 24 august 2013, Gorgan Igor a încheiat cu Ministerul Apărării un contract de îndeplinire a serviciului militar, valabil până la 24 august 2018.

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2029-VII din 14 aprilie 2016, Gorgan Igor a fost destituit din funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale.

În urma decretului menționat, la 23 mai 2016, Ministrul Apărării al Republicii Moldova, Șalaru Anatolie, a emis ordinul nr. 1-068, conform căruia generalul de brigadă Gorgan Igor, aflat la dispoziția Ministrului Apărării, a fost eliberat din serviciul militar prin contract, fiind trecut în rezervă în baza pct.140 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate (în urma unor măsuri de organizare), cu dreptul de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor.

În conformitate cu art. 35 alin. (3) lit. h) din Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează în urma unor măsuri de organizare - dacă este imposibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute în serviciul militar și dacă el nu acceptă să fie transferat într-o funcție inferioară.

Aceleași reglementări se conțin în pct. 140 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, potrivit căruia, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează în urma unor măsuri de organizare - dacă e imposibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute în serviciul militar și dacă el nu acceptă să fie transferat într-o funcție inferioară, și dacă nu sunt alte motive de eliberare din serviciul militar, în cazurile de: lichidare (reorganizare) a unității militare; reducere a funcției pe care o deține militarul.

Conform pct. 53 lit. b) al Regulamentului menționat, numirea militarului într-o funcție inferioară se efectuează, cu acordul acestuia în urma unor măsuri de organizare (pentru militarul prin contract) – când se produc modificări în statele de organizare sau când se reorganizează (lichidează) unitatea militară și nu este posibilă numirea militarului într-o funcție superioară sau egală.

Din analiza coroborată a dispozițiilor enunțate, rezultă că, numirea și eliberarea din funcție a șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, ține de competența exclusivă a Președintelui Republicii Moldova.

Însă, în temeiul aceluiași prevederilor legale, rezultă că, încetarea raportului din serviciul militar prin contract este condiționată de lipsa unei funcții echivalente și refuzul militarului de a accepta o funcție inferioară.

În contextul dat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, într-adevăr este unica și cea mai superioară din ierarhia funcțiilor militare din cadrul Armatei Naționale și prin urmare, nu a fost posibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute.

Totuși, instanța de recurs constată că, intimatului Gorgan Igor nu i-a fost propusă o funcție inferioară, pentru ca acesta să o accepte sau să o refuze.

Această circumstanță rezultă și din „Lista convorbirii”, din care se constată că intimatului Gorgan Igor, nu i s-ar fi propus o funcție inferioară, iar Ministerul Apărării nu a dovedit contrariul, fapt pentru care, instanțele de judecată just a stabilit că la adoptarea ordinului contestat, Ministrul Apărării a încălcat prevederile art. 35 alin. (3) lit. h) din Legea cu privire la statutul militarilor și pct. 140 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.

În acest context, instanța de recurs apreciază critic argumentul recurentului precum că, Gorgan Igor nu putea fi numit în funcție inferioară deoarece acesta nu cade sub incidența prevederilor pct. 53 lit. b) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, or, potrivit ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 1-068 din 23 mai 2016, Gorgan Igor, a fost trecut în rezervă în baza pct.140 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate - în urma unor măsuri de organizare, iar în asemenea situație eliberarea militarului are loc cu respectarea condițiilor impuse de această normă, care la caz, nu au fost respectate.

De alt fel, nu poate fi reținut nici argumentul recurentului referitor la faptul că, Președintele Republicii Moldova destituindu-l din funcție pe intimat, nu a dispus și nu a emis un act de dispoziție de numire ulterioară a acestuia în altă funcție militară în cadrul Armatei Naționale.

Sub aspectul dat, instanța de recurs reiterează că, la momentul destituirii lui Gorgan Igor din funcție, a rămas valabil contractul de îndeplinire a serviciului militar din data 24 august 2013 încheiat între Gorgan Igor și Ministerul Apărării pe un termen de până la 24 august 2018, care putea fi desființat doar de către părți.

Mai mult decât atât, în decretul Președintelui Republicii Moldova a fost indicat doar despre destituirea lui Gorgan Igor din funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, dar nu și despre eliberarea acestuia și din serviciul militar.

Prin urmare, având în vedere prevederile pct. 145 al Regulamentului sus-menționat, conform căruia în cazul stabilirii de către instanța de judecată a eliberării ilegale a militarului, restabilirea în serviciul militar se efectuează prin anularea ordinului de eliberare de către persoana cu funcție de răspundere care a emis acest ordin sau de către conducătorul structurii militare, instanțele de judecată corect au dispus anularea ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova, nr. 1-068 din 23 mai 2016, cu repunerea generalului de brigadă Gorgan Igor în serviciul militar, dat fiind că, actul administrativ contestat este ilegal în fond, fiind emis contrar prevederilor legii și cu încălcarea procedurii stabilite.

Cât privește argumentul recurentului precum că cererea de chemare în judecată urma a fi scoasă de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul menționează că și în această parte instanțele de judecată corect au reținut că, Gorgan Igor a încheiat cu Ministerul Apărării un contract administrativ de îndeplinire a serviciului militar, iar prin ordinul contestat, în mod unilateral contractul a fost desființat, ceea ce echivalează cu eliberarea intimatului din serviciu și impune sesizarea instanței de contencios administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

În baza acestor considerații, se constată că alte susțineri ale recurentului nu constituie temei de admitere a recursului, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de apel, având la bază cumulul de probe apreciate cu respectarea normelor de drept material și procedural.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebai și alții contra Franței din 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recurs, cu atât mai mult, că argumentele recursului nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele formulate în recurs sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017 și hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 28 noiembrie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gorgan Igor împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Ministrului Apărării al Republicii Moldova, cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Tamara Chișca-Doneva